

STKL:n projektikonkareiden foorumi 22.10.2008
**Kehittämisen yhteiskunnallinen ulottuvuus –
sosiaaliset innovaatiot**

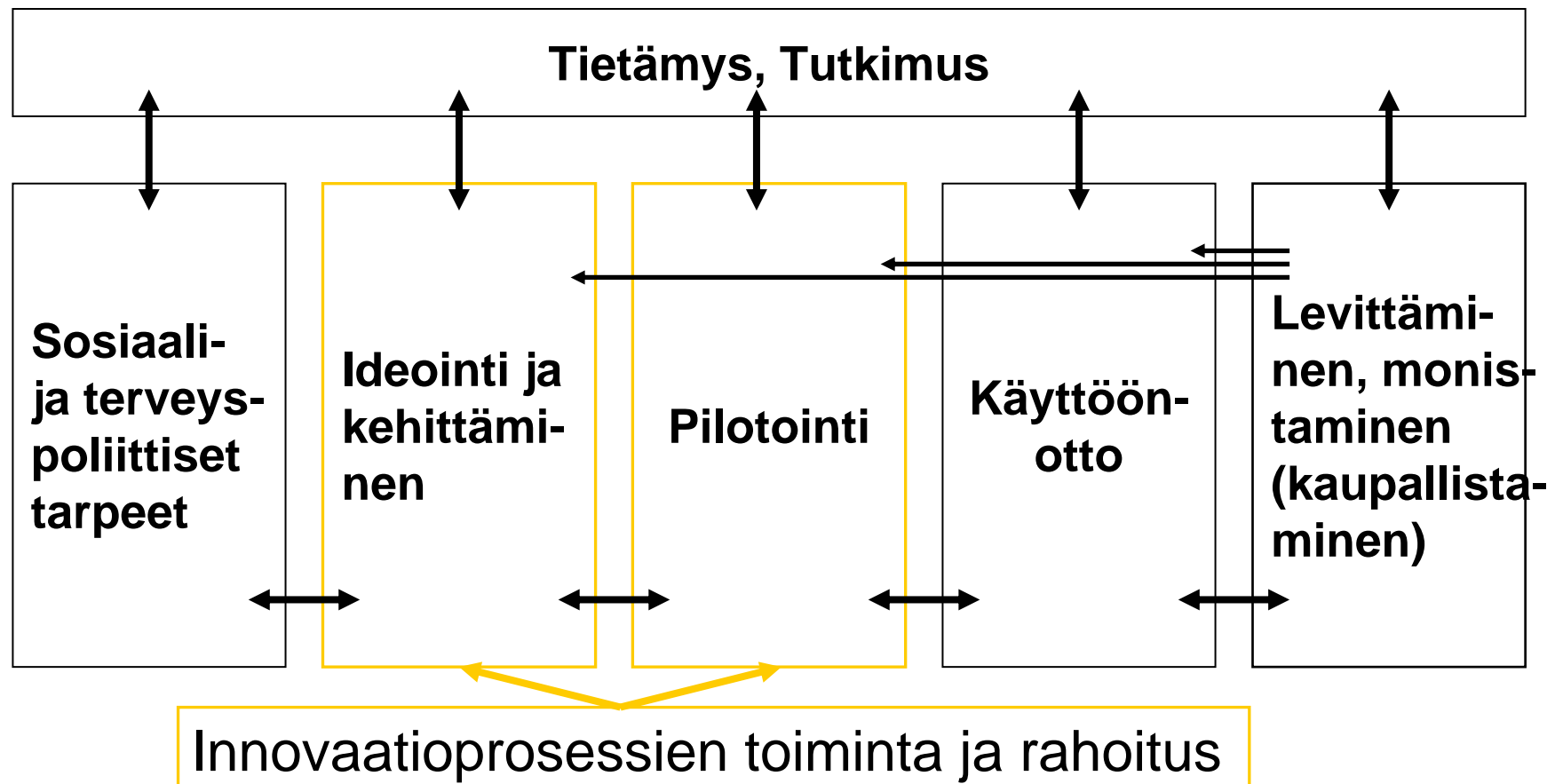
Elina Varjonen
avustusvalmistelija, RAY

Mikä on kehittämistoiminnan merkitys – laadun ja näytön kasvavat vaatimukset?

- Saarekkeinen kehittämistyö yksittäisissä työyhteisöissä/ organisaatioissa ei ole johtanut tiedon yleisempään kumuloitumiseen ja kokemusten hyödyntämiseen
- Hankkeet usein tavanomaisia, organisaatiokeskeisiä, irrallisia, käyttöönotto epävarmaa, tuotosten ja vaikutusten esiin tuominen ontuu
- Tuotteistaminen ontuu
- Innovaatioaihioiden tunnistamisessa vaikeuksia?
  - yhteistyöverkostot ja toimintakentän hyvä tuntemus
- Innovaatioiden tunnistamisessa vaikeuksia?
  - soster-järjestöjen hankkeissa kehitetään jatkuvasti uusia toimintatapoja. Mitä niille tapahtuu kehittämishankkeen päättymisen jälkeen?

Panostus innovaatioprosessin eri

vaiheissa? (vrt. Kuitunen & Haila 2007, ks. Kline & Rosenberg).

RAY:n kehittämistoiminnan avustuslinjauksia (2008-2011)

- Suositetaan kattavampia ja laajempia innovaatiohakuksia hankkeita
  - Laatua ja vaikuttavuutta pyritään lisäämään, vanhan toiston välttäminen, kehittämisenäkökulman korostaminen
- Mm. palveluihin liittyvässä kehittämistoiminnassa edistetään järjestöjen ja kuntien välistä yhteistoimintaa
- Yhteiskunnallisesti merkittävien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien ehkäisemiseksi valmistellaan kehittämistoiminnan ohjelmakokonaisuuksia
- Avustusten suuntaamisessa varaudutaan osallistumaan hallitusohjelman pohjalta valmisteltaviin avustusjärjestelmän rahoitettaviksi soveltuviin kehittämisohjelmiin.
- Huomiota sosiaali- ja terveystalouden kehittämistoiminnan rahoituksen koordinaatioon
- Kehitetään avustustoiminnan käytäntöjä lisäämällä ja tehostamalla innovaatiohakuksen kehittämistoiminnan ohjaus- ja arviointipainosta

Arvioinnista ja vaikuttavuuspuheesta

Ks. myös esim. <http://www.jarvi-hanke.fi/> > tukea arviointiin > mm. ohjeita ulkoisen arvioinnin tilaamiseen ja arviointisuunnitelman tekemiseen.

Arvioinnin lähtökohta: tarvitaan monipuolista tietoa

- Kehittämisen- ja oppimismotiivi
    - Tarve saada perusteltuja näkemyksiä siitä, miten toimintaa tulee edelleen kehittää
  - Tiedollinen motiivi
    - Yleinen tiedontarve: tulokset, vaikutukset jne. (vaikkapa ihmisten terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin jollakin toiminta-alueella)
  - Vastuullisuusmotiivi
    - Tarve kertoa muille, miten toiminnassa ollaan onnistuttu.
- > Syntyy tietoa esim. tavoitteiden, toimenpiteiden ja talouden toteutumisesta, tulostavoitteiden ja vaikutusten saavuttamisesta, opeista ja kehittämisalueista ...

Hyödyllinen arviointi (+) ja hyödytön arviointi (-)?

+ (Eräitä esimerkkialueita)

- Arviointi tuottaa tietoa arvioitavasta kohteesta
- Arvioinnin tuloksia hyödynnetään ja niiden hyödyntämisellä on vaikutus
  - Jo alussa on pohdittu, miten tuloksia tulisi käyttää
- Arviointi tukee päätöksentekoa mm. vähentämällä epävarmuutta

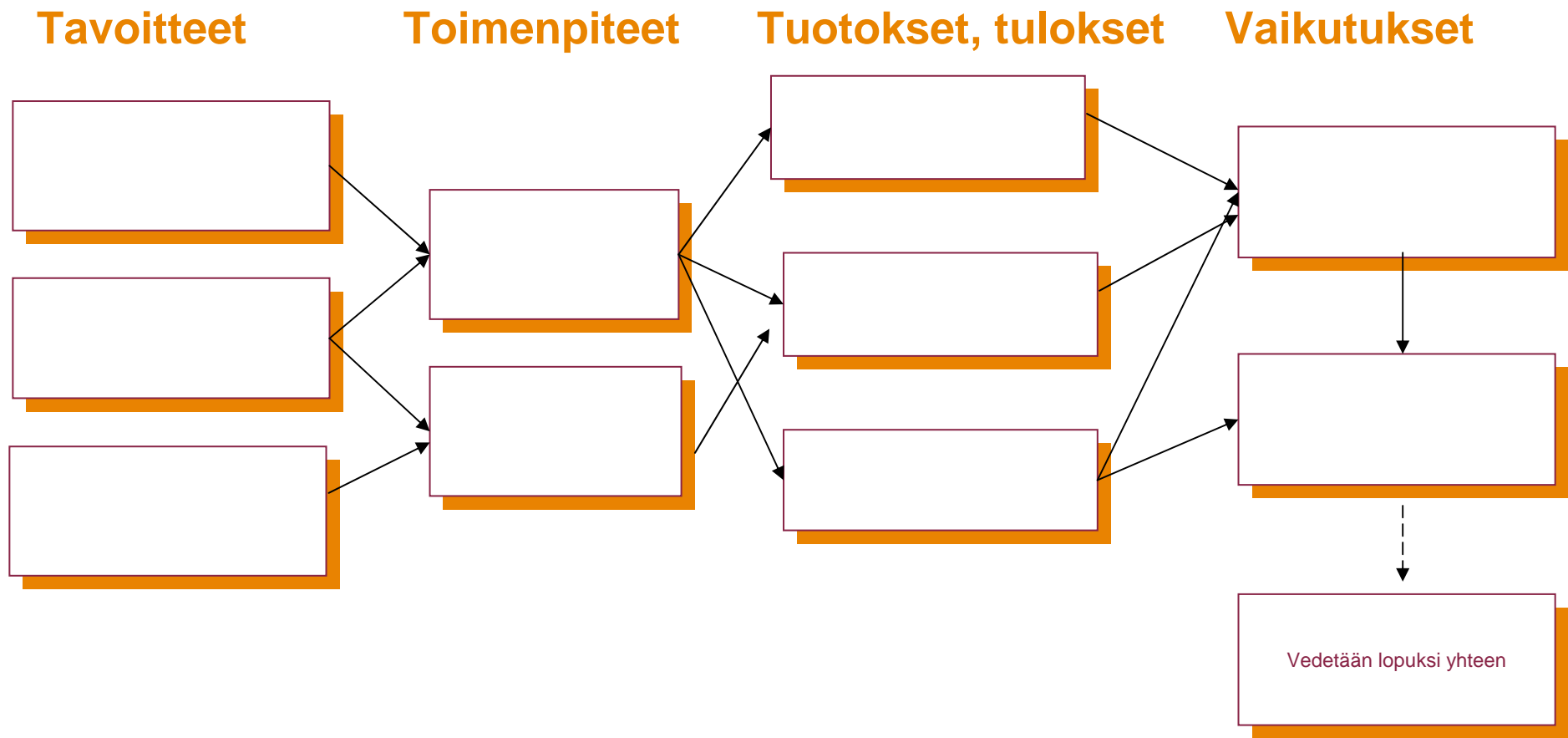
- (Eräitä esimerkkialueita)

- Liikaa ja jäsentymätöntä tietoa, ei paketoitu riittävän konkreettisesti ('raporttitekniisiä' ongelmia)
- Tuloksia ei huomioida tai hyödynnetä riittävästi; Arviointi tilataan, koska se on velvoitus; Halutaan antaa kuva, että organisaatio arvostaa arviointia/ laatua; Arvioinnin tilaaja ei ole sitoutunut; Fokus ja on liian tieteellinen, ei niinkään hyödyssä ja toteutuskelpoisuudessa ('prosessitekniisiä' ongelmia).

Huomioita vaikuttavuus- ja vaikutusarviointikeskusteluun

- Tavoitteellisuus on vaikuttavuuden arvioinnin perusta
  - Tavoitteet on selkeästi ja tavoiteltavasta tuotava ilmi, jolloin niiden toteutumista voidaan seurata
- Tulokset, vaikutukset ja vaikuttavuus on nähtävä ketjuna, joiden väliset yhteydet olisi kyettävä osoittamaan
- Keskeinen ja yksittäisellä hanketasolla riittävä näytön vaade on tuloksissa ja vaikutuksissa, ilman niitä ei voida alkaa keskustella vaikuttavuudesta
  - Vaikuttavuudesta odotetaan usein näyttöä ennen kuin vaikutuksia voidaan olettaa edes syntyneen
  - Erityisesti kehittämishankkeissa keskeiseksi nousee kysymys myös hankkeiden juurtumisesta ja leviämisestä
- Toiminnan vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi on vain yksi näkökulma muiden joukossa, sen ei pidä häiritä itse toimintaa vaan tukea sitä
- Toiminnan vaikuttavuutta ei pidä sotkea toiminnan mielekkyyden kanssa. Molemmat ovat tärkeitä, mutta mittaavat ainakin osittain eri asioita
- Myönteiset käyttäjäkokemukset usein merkittävästi auttavat uusien innovaatioiden tehokasta leviämistä, mutta ne eivät yksin useinkaan riitä
  - Kustannukset on usein hyvä liittää vaikutusten arviointiin

Interventiokaavio

Vaikuttavuudesta (vrt .Promo 51, 2007)

Esimerkki vaikuttavuudesta (Kuitunen & Hyytinen 2004)

- ...
- **Tulos =**
terveysjyväkauran yhdisteiden säilyminen leivontaprosessissa
- **Tuotos =**
terveysvaikutteinen elintarvike
- **Vaikutus =**
kolesterolitason aleneminen
- **Vaikuttavuus =**
kansanterveyden paraneminen > eliniän nousu, taloudelliset vaikutukset jne.

RAY – Pidetään huolta

Raha-automaattiyhdistys
avustusvalmistelija Elina Varjonen
elina.varjonen@ray.fi